

BAZA PYTAŃ

**DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.**
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

1. Czym jest przedsiębiorczość?

Przez przedsiębiorczość rozumie się umiejętność pokonywania trudności, radzenia sobie w zmieniających się warunkach oraz wykorzystywania pojawiających się szans. Osoba przedsiębiorcza dzięki posiadaniu określonych cech potrafi kreować nowe potrzeby dla siebie i innych, a także zaspokajać je niezależnie od warunków otoczenia. Ponadto odpowiednio układa swoje relacje z ludźmi, panuje nad swoimi emocjami oraz postępuje zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami wartościami etycznymi. Łatwo przystosowuje się do zmieniającego się otoczenia znajdując w nim swoje miejsce. Pozwala jej to nie tylko z powodzeniem prowadzić przedsiębiorstwo, czyli nie tylko być dobrym przedsiębiorcą, ale także mieć satysfakcjonujące życie zawodowe, niezależnie od charakteru wykonywanej pracy.

2. Czym są typy osobowości?

Jedną z najczęściej spotykanych klasyfikacji osobowości opiera się na temperamencie. Według tego kryterium wyróżnia się cztery typy osobowości. W rzeczywistości trudno jest zaklasyfikować osobowość do jednego typu, bowiem każdy człowiek stanowi mieszankę cech różnych jej typów.

Typy osobowości			
sangwinik	choleryk	flegmatyk	melancholik
<ul style="list-style-type: none"> – szczery – energiczny – lubiący zmiany – skłonny do podejmowania wyzwań – towarzyski – pogodny – niekonsekwentny – reagujący emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> – impulsywny – pobudliwy – niecierpliwy – reagujący silnie i gwałtownie – apodyktyczny – dobry organizator – wzbudzający zaufanie 	<ul style="list-style-type: none"> – spokojny – opanowany – życzliwy – konsekwentny w dążeniu do celu – nie lubiący zmian – ulegający innym – niezdecydowany – skryty 	<ul style="list-style-type: none"> – skłonny do przemyśleń – spokojny – sumienny – zorganizowany – wrażliwy na krytykę – z trudem podejmujący decyzję – z reguły podchodzący do życia pesymistycznie

3. Czym jest rola społeczna? Charakter ról społecznych.

Rola społeczna to ogół zachowań, których społeczeństwo oczekuje od danej osoby zajmującej daną pozycję społeczną. Innego typu zachowań oczekuje się od burmistrza czy nauczyciela, a innego - od ucznia czy rodzica. Te właśnie oczekiwania społeczeństwa dotyczące zachowania określonych osób nazywa się wymaganiami ról.

Ludzie występują w kontaktach z innymi jako reprezentanci określonych ról społecznych. Mogą mieć one charakter:

- sformalizowany – gdy są pełnione w różnych instytucjach, a wzorce zachowań regulują dokumenty (np. regulamin pracy, statut szkoły). Są to tzw. role organizacyjne,
- niesformalizowany – są to role pełnione bez formalnych przepisów, a ich wzorce zachowań wynikają z tradycji czy zwyczajów.

BAZA PYTAŃ

**DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.**
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

4. Opisz 4 podstawowe rodzaje zachowań.

Rodzaje zachowań	Przyczyny zachowań	Skutki zachowań
ZACHOWANIA AGRESYWNE		
<ul style="list-style-type: none"> – traktowanie innych jako przeciwników, których trzeba pokonać – łamanie praw innych osób – osiągnięcie celu wszystkimi możliwymi sposobami 	<ul style="list-style-type: none"> – brak wiary w siebie – chęć zwrócenia na siebie uwagi – wysoki poziom stresu, nagromadzenie złości – frustracja 	<ul style="list-style-type: none"> – strach lub lekceważenie ze strony otoczenia – konflikty z otoczeniem – łamanie prawa – osiągnięcie pożądanego celu przez ranienie innych
ZACHOWANIA ULEGŁE		
<ul style="list-style-type: none"> – podporządkowanie się innym osobom lub grupie osób – ograniczanie własnych praw na rzecz respektowania praw innych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – brak wiary w siebie – ucieczka od podejmowania decyzji – obawa przed reakcją innych 	<ul style="list-style-type: none"> – niedowartościowanie, utrata wiary w siebie – poczucie krzywdy – stres, frustracja, w skrajnych przypadkach depresja – nieosiągnięcie pożądanego celu
ZACHOWANIA MANIPULACYJNE		
<ul style="list-style-type: none"> – podstępne narzucanie innym zasad i przekonań – skłanianie innych do angażowania się w działania, które wymagają od nich nadmiernego wysiłku 	<ul style="list-style-type: none"> – poczucie wyższości w stosunku do innych – świadomość przewagi psychicznej lub fizycznej – brak szacunku dla innych – bezwzględność 	<ul style="list-style-type: none"> – izolacja i brak sympatii ze strony otoczenia – często niewłaściwa ocena rzeczywistej sytuacji – osiągnięcie pożądanego celu przez manipulację innymi
ZACHOWANIA ASERTYWNE		
<ul style="list-style-type: none"> – respektowanie w takim samym stopniu praw własnych oraz innych osób – otwartość, szczerowość – wyrażanie własnych poglądów bez poczucia winy 	<ul style="list-style-type: none"> – szacunek dla siebie oraz innych – kontrola własnego postępowania – wiara w siebie i innych – uczciwość w życiu – chęć budowania dobrych relacji z ludźmi 	<ul style="list-style-type: none"> – różne odczucie otoczenia – brak sympatii z jednej strony a szacunek – z drugiej – zadowolenie z własnego postępowania, dobre samopoczucie – osiągnięcie pożądanego celu

5. Czym jest asertywność?

Zachowania asertywne są najbardziej pożądane z punktu widzenia budowania dobrych relacji międzyludzkich. Przez asertywność rozumie się umiejętność pełnego i otwartego wyrażania siebie w kontaktach z innymi osobami. Oznacza to bezpośrednie, uczciwe i stanowcze wyrażanie własnych uczuć, poglądów i pragnień oraz pozwalanie na to, aby inni ludzie wyrażali siebie w podobny sposób. Stosowanie się do wymienionych reguł postępowania owocuje zadowoleniem i głębszą wiarą w siebie, większym szacunkiem do innych, a także łatwiejszym osiągnięciem zakładanych celów oraz realizacją potrzeb.

6. Opisz zachowania asertywne.

Zachowania asertywne:

- 1) Asertywne odmawianie – wyraźnie powinno brzmieć „nie”; należy też podać przyczynę odmowy. W komunikacji można wyrazić zainteresowanie dalszym kontaktem, np. można stwierdzić: „Zgadza się po raz ostatni na Twoją propozycję, ale więcej tego nie zrobię”, a na

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

kolejne próby odpowiedzieć np. „Nie pożyczę Ci pieniędzy, ale nadal zależy mi na kontaktach z Tobą”.

- 2) Asertywna prośba – zawsze jest wyrażona w formie „ja”. Nie należy wywierać nacisku na rozmówcę, za to trzeba spokojnie przyjąć ewentualną odmowę, np.
Prośba do rodziców: „Mamo, chciałabym pójść jutro do kina, czy dasz mi pieniądze na bilet?”
Prośba do kolegi: „Janku, chciałbym pożyczyć od Ciebie namiot na wyjazd, czy się zgodzisz?”.
- 3) Asertywne przyjęcie krytyki – informujemy o przyjęciu krytyki lub o tym, że się z nią nie zgadzamy. Zgadzam się z krytyką, np. „Wiem, ja też tak myślę”, „Zgadzam się z tą opinią, przykro mi”,
Nie zgadzam się z krytyką, np. „Mam na ten temat inne zdanie”, „Nie zgadzam się z Tobą”.
- 4) Asertywne przyjęcie pochwały – dla niektórych przyjęcie pochwały jest trudne; osoby chwalone czasem zaprzeczają, mówią, że sukces jest dziełem przypadku, a nie ich zasługą. Przyjęcie pochwały powinno być jasno wyrażone, np. „Dziękuję, wiem, że to moja zasługa”, „Miło mi to słyszeć”. Nieprzyjęcie pochwały powinno nastąpić natychmiast po jej wyrażeniu przez innych, np.: „Nie zgadzam się z Twoją opinią”, „Jestem innego zdania”.

7. Czym jest komunikacja społeczna?

Komunikacja społeczna to proces porozumiewania się przebiegający między jednostkami, grupami i organizacjami.

8. Wymień poziomy komunikacji społecznej.

Wyróżnia się następujące poziomy komunikowania:

- komunikowanie interpersonalne,
- komunikowanie grupowe,
- komunikowanie międzygrupowe,
- komunikowanie instytucjonalne,
- komunikowanie publiczne,
- komunikowanie masowe.

9. Opisz rodzaje komunikacji interpersonalnej.

Komunikacja interpersonalna to najniższy poziom komunikowania społecznego. Polega na wymianie informacji (komunikatów) między dwoma jednostkami (nadawcą i odbiorcą) za pomocą określonych symboli. Wyróżnia się dwa rodzaje komunikacji interpersonalnej:

- komunikację werbalną – środkiem tego rodzaju komunikacji jest mowa ludzka. W odróżnieniu od środków wydawanych np. przez zwierzęta jest ona wyuczona i powstaje w wyniku świadomego łączenia słów w wypowiedzi, które są zgodne z wypowiedziami gramatycznymi. Mowa służy przede wszystkim do prowadzenia rozmowy, poprzez którą np. wyraża się własne myśli, przekazuje polecenia czy nawiązuje nowe kontakty. Oprócz ustnej formy komunikacji możemy wyróżnić również formę pisemną, która obejmuje pisanie np. listów, e-maili czy sms-ów.
- komunikację niewerbalną – większość informacji, które docierają do nas podczas rozmów, które docierają do nas podczas rozmów, jest przekazywana przez mowę ciała (gesty, mimikę, postawę ciała) oraz parajęzyk, czyli dźwiękowe składniki wypowiedzi, które niosą za sobą znaczenie niezależnie od treści, jaka jest zawarta w słowach. Oprócz różnego rodzaju westchnień, pomruków, śmiechu czy dźwięków (takie jak eee, aaa, yyy) parajęzyk obejmuje również m. in. Siłę głosu i tempo wypowiedzi.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

10. Czym są bariery komunikacyjne? Przykłady.

W życiu codziennym często napotykamy na szereg przeszkód, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają właściwą interpretację komunikatu. Są to tzw. bariery komunikacyjne. Mogą być one związane z czynnikami zewnętrznymi, np. hałasem. Częściej jednak źródłem ich powstawania są nadawca i odbiorca. Aby móc je przewyciężyć, należy umieć je rozpoznawać oraz znać źródła ich powstawania.

Wybrane bariery komunikacyjne:

- przeszkody fizyczne, np. hałas czy upał,
- stan fizyczny nadawcy lub odbiorcy, np. zmęczenie, ból głowy,
- posługiwanie się odmiennymi kodami, np. obcy język czy slang młodzieżowy,
- silne emocje, szczególnie skrajne, jak np. euforia czy rozpacz,
- sprzeczność komunikatów, np. sprzeczność sygnałów werbalnych i niewerbalnych,
- różnice światopoglądowe, czyli różnice w postrzeganiu, ocenianiu i analizowaniu świata,
- przeciążenie informacyjne – zbyt duża ilość otrzymywanych informacji powoduje, że większość z nich jest pomijana lub zapomniana,
- brak współpracy ze strony rozmówcy, który może wynikać np. z uprzedzeń wobec drugiej strony.

11. Czym jest decyzja i problem decyzyjny?

Decyzja – świadomy, nielosowy wybór sposobu działania, dokonany w celu rozwiązania określonego problemu.

Problem decyzyjny – sytuacja, w której decydent (osoba podejmująca decyzję) staje przed koniecznością wyboru jednego z przynajmniej dwóch możliwych wariantów działania.

12. Zalety i wady indywidualnego podejmowania decyzji.

Decyzja indywidualna	
zalety	wady
<ul style="list-style-type: none"> – jest podejmowana dość szybko – jednoznacznie określona odpowiedzialność za podjętą decyzję – duże prawdopodobieństwo podjęcia decyzji w kwestiach trudnych i niepopularnych	<ul style="list-style-type: none"> – niewielka liczba rozważanych wariantów rozwiązań – podejmowana na podstawie małej ilości informacji – mogą występować problemy z akceptacją decyzji przez inne osoby – możliwość nadużyć ze strony decydentów

13. Zalety i wady grupowego podejmowania decyzji.

Decyzja grupowa	
zalety	wady
<ul style="list-style-type: none"> – podejmowana na podstawie dużej ilości informacji – duża ilość rozważanych wariantów rozwiązań – duży stopień akceptacji decyzji przez inne osoby	<ul style="list-style-type: none"> – podejmowana jest dość długo – rozproszenie odpowiedzialności za podjętą decyzję – wysokie koszty procesu decyzyjnego – możliwość wystąpienia syndromu grupowego myślenia

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

14. Czym jest konflikt?

Konflikt definiuje się powszechnie jako sytuację, w której zaistniała sprzeczność interesów. To spór wynikający ze sprzeczności celów, różnic pozycji, odmiennych wartości, poglądów bądź osobowości, lub dotyczący podziału deficytowych zasobów. Uczestnicy konfliktu próbują narzucić sobie nawzajem swoją wolę.

15. Przedstaw rodzaje konfliktów biorąc pod uwagę przedmiot i podmiot konfliktu.

Biorąc pod uwagę przedmiot konfliktu wyróżniamy:

- konflikt wartości,
- konflikt interesów,
- konflikt struktury,
- konflikt racji.

Biorąc pod uwagę podmiot konfliktu, czyli jego uczestników, możemy wyróżnić:

- konflikt wewnętrzny, dotyczący jednej osoby,
- konflikt interpersonalny, w którym biorą udział poszczególne osoby,
- konflikt społeczny, zachodzący między poszczególnymi grupami społecznymi lub ich częściami.

16. Opisz metody rozwiązywania konfliktów.

Do najczęściej stosowanych metod rozwiązywania konfliktów należą:

- kompromis – rozstrzygnięcie następuje w wyniku wzajemnych ustępstw;
- metoda dominacji (znana jako wygrana-przegrana) – polega na dążeniu do uzyskania przewag nad drugą stroną, a następnie wykorzystania dominującej pozycji do osiągnięcia założonych wcześniej celów;
- metoda liberalna – polega na zostawianiu spraw własnemu biegowi, dawaniu drugiej stronie dużej swobody w podejmowaniu decyzji. Takie podejście zazwyczaj pozytywnie oddziałuje na ludzi, prowadząc do twórczego rozwiązywania konfliktów;
- metoda dwóch zwycięzców – rozwiązanie konfliktu następuje dzięki współpracy obu stron, które dążą do uzyskania rozstrzygnięcia przynoszącego obopólne korzyści.

17. Czym jest gospodarka centralnie sterowana?

Po II wojnie światowej nasz kraj znalazł się w strefie wpływów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR). Gospodarcza i polityczna dominacja ZSRR oznaczała konieczność realizowania założeń gospodarki centralnie sterowanej. Trwała ona 44 lata i opierała się ona na dwóch filarach:

- własności publicznej - większość przedsiębiorstw należała do państwa,
- centralnym planowaniu – decyzje gospodarcze podejmowały władze państwowe.

18. Opisz filary gospodarki rynkowej.

Od momentu wprowadzenia w życie pierwszych reform gospodarczych w naszym kraju zaczęła zastępować gospodarka rynkowa. Zasadniczą rolę odgrywa w niej mechanizm rynkowy, a wszelkie decyzje dotyczące gospodarki podejmują niezależne podmioty gospodarcze. Gospodarka rynkowa opiera się na trzech filarach:

- własności prywatnej, która – w przeciwieństwie do własności publicznej – silnie motywuje ludzi do jak najefektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów,

BAZA PYTAŃ

**DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017**

- systemie cen kształtowanych przez popyt i podaż, dzięki któremu wiadomo, które produkty opłaca się wytwarzać i jakie usługi świadczyć oraz kto je kupi i za ile,
- konkurencji, zmuszających wytwórców towarów i usług do uwzględniania potrzeb konsumentów (w efekcie to oni decydują, które produkty oraz w jakiej ilości pojawią się na rynku).

19. Podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej.

Gospodarka centralnie sterowana	Gospodarka rynkowa
dominacja własności państwowej	dominacja własności prywatnej
administracyjne ustalanie cen	zmienne ceny ustalane przez rynek
centralizacja planowania i zarządzania gospodarką	procesy gospodarcze regulowane przez popyt i podaż
niemal całkowity brak konkurencji	funkcjonowanie podmiotów gospodarki regulowane przez konkurencję
nakoazowo-rozdzielczy charakter	zdecentralizowana organizacja gospodarki
brak komercyjnych instytucji finansowych	swoboda prowadzenia prywatnej działalności gospodarczej przez obywateli

20. Czym jest rynek?

Obecnie rynkiem nazywamy ogół transakcji kupna i sprzedaży oraz warunków, w których one przebiegają. Ze względu na zasięg przestrzenny wyróżnia się rynki:

- lokalne – obejmujący niewielki obszar, np. miasto,
- regionalny – który rozciąga się na większym terenie, np. powiatu czy województwa,
- krajowy – obejmujący obszar państwa,
- międzynarodowy – rozciągający się na terytorium co najmniej dwóch państw,
- globalny – obejmuje obszar całego świata.

21. Czym jest gospodarstwo domowe?

Gospodarstwo domowe to jeden z podmiotów gospodarki będący związkiem ludzi wspólnie zamieszkujących i podejmujących decyzje dotyczące sposobu zarabiania i wdawania pieniędzy. Może być ono jedno- lub wieloosobowe i współtworzone przez:

- osoby pracujące,
- osoby pobierające emeryturę lub rentę,
- osoby utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych, np. z inwestowania na giełdzie,
- osoby pozostające na utrzymaniu innych członków gospodarstw domowych.

22. Opisz dochody gospodarstw domowych.

DOCHODY GOSPODARSTW DOMOWYCH		
z pracy	spoza pracy	z majątku
Osiągane z tytułu zatrudnienia w przedsiębiorstwach, m. in.: – wynagrodzenie za pracę najemną, – zysk z tytułu prowadzenia własnej działalności gospodarczej,	Osiągane ze źródeł, które nie łączą się bezpośrednio z wykonywaniem pracy, m.in.: – zasiłki i świadczenia socjalne, – renty i emerytury, – darowizny, – spadki,	Osiągane z tytułu posiadania majątku, m. in.: – odsetki, np. od lokat bankowych, – dywidenda (dochód) z akcji, – środki pieniężne uzyskiwane ze sprzedaży majątku,

Pytania opracowano na podstawie podręcznika „Krok w przedsiębiorczość” wyd. Nowa Era.

BAZA PYTAŃ

**DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017**

– dochody z działalności rolniczej.	– zyski z gier losowych, – stypendia.	– środki pieniężne uzyskane z użyczenia dóbr w zamian za opłatę.
-------------------------------------	--	--

23. Opisz podział wydatków gospodarstw domowych.

WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH			
konsumpcyjne		inwestycyjne	
stałe, np.: – żywność, – opłaty mieszkaniowe, – opłaty za media, – abonament telefoniczny	zmienne, np.: – remont domu czy mieszkania, – wyjazd na wycieczkę, – zakup elementów wyposażenia wnętrza domu	stałe, np.: – czesne na studia, – składka z tytułu polisy na życie, – raty kredytu hipotecznego na zakup nieruchomości pod wynajem	zmienne, np.: – opłata za kurs językowy, kurs prawa jazdy, – zakup papierów wartościowych, – zakup mieszkania pod wynajem

24. Czym jest budżet domowy?

Budżetem domowym nazywamy zestawienie dochodów i wydatków członków gospodarstwa domowego w danym okresie (np. miesiącu). Przewaga wydatków nad dochodami oznacza deficyt budżetowy, czyli tzw. dziurę budżetową. W sytuacji, w której wydatki są mniejsze niż dochody, mówimy o nadwyżce budżetowej. Natomiast kiedy wydatki równoważą dochody, to mówimy o budżecie zrównoważonym.

25. Kim jest konsument?

W świetle polskiego prawa konsument to osoba, która nabywa towary lub usługi w celach niezwiązanych z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Jest nim więc każdy, kto np. kupi komputer, aby wykorzystywać go do nauki czy wyszukiwania informacji w Internecie. Natomiast nie można nazywać konsumentem osoby, która kupiła sprzęt komputerowy na potrzeby firmy (działalność gospodarcza) czy po to by, np. pisać artykuły do gazety, za które będzie otrzymywać wynagrodzenie (działalność zawodową).

26. Czym są zakupy na odległość?

Zakupy na odległość to forma zakupów dokonywana bez wychodzenia z domu, np. przez Internet i telefon oraz za pośrednictwem katalogów lub akwizytora.

W ostatnich latach szczególnie popularne stały się zakupy za pośrednictwem Internetu. Głównymi powodami skłaniającymi konsumentów do nabywania towarów tą drogą są z reguły niższe ceny niż w tradycyjnych sklepach, a także wygoda. Przez Internet kupuje się przede wszystkim odzież, obuwie, książki oraz sprzęt AGD i RTV.

27. Czym jest budżet państwa?

Budżet państwa jest planem zawierającym roczne zestawienie dochodów i wydatków państwa związanych z realizacją podstawowych zadań, np. zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Budżet jest zatwierdzany przez władzę ustawodawczą (w Polsce uchwała go w formie ustawy budżetowej parlament). Po zatwierdzeniu budżet staje się aktem prawnym upoważniającym władzę wykonawczą (rząd) do gromadzenia dochodów budżetowych oraz dokonywania wydatków na ściśle określone cele.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

28. Skąd polski rząd bierze pieniądze?

Podstawowym źródłem dochodów budżetowych w Polsce są podatki. W 2010 r. stanowiły one niemal 90% wszystkich wpływów. Pozostała część pochodziła m. in. z :

- dochodów z własności publicznej,
- zysku Narodowego Banku Polskiego,
- opłat administracyjnych i celnych,
- sprzedaży majątku państwowego.

29. Jakie są wydatki budżetu państwa?

W Polsce z budżetu państwa finansowane są głównie wydatki dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych (m. in. wypłaty emerytur) oraz obsługi długu publicznego. Stanowią one ponad 30% całości wydatków. Znaczny jest też udział wydatków związanych z finansowaniem podstawowych zadań państwa, takich jak zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego oraz utrzymanie aparatu państwowego (np. urzędów).

30. Czym jest deficyt budżetowy?

W sytuacji gdy wydatki państwa są mniejsze niż jego dochody, pojawia się nadwyżka budżetowa. Jednak znacznie częściej występuje nadwyżka wydatków nad wpływami, czyli deficyt budżetowy (w Polsce występuje nieprzerwalnie od 1991 roku). Niezbędne jest wówczas równoważenie budżetu.

31. Czym jest dług publiczny?

Zaciąganie przez państwo pożyczek na pokrycie deficytu budżetowego prowadzi do powstawania długu publicznego. W sumie, wraz z długami jednostek samorządowych i sektora ubezpieczeń społecznych, państwowy dług publiczny w Polsce w 2010 roku osiągnął wartość niemal 748 mld zł.

32. Czym jest pieniądz?

Pieniądz - powszechnie stosowany i akceptowany ekwiwalent towarów i usług, trwale wyrażający ich wartość oraz bezpośrednio na nie wymieniany.

33. Przedstaw ewolucję form pieniądza.

Pieniądz towarowy - pierwotną formą były towary, takie jak zboże, zwierzęta, skóry, muszle czy sól. Ze względu na swą przydatność były one powszechnie akceptowane. Większość z tych dóbr była jednak niewygodna w użyciu, dlatego towary zostały z czasem wyparte przez pieniądz kruszcowy.

Pieniądz kruszcowy - powstał wskutek wyparcia przez kruszce (metale, głównie szlachetne) innych towarów pełniących funkcję pieniądza. Początkowo miał on postać bryłek o określonej wadze. Z czasem przyjął formę monet o jednakowych wymiarach, opatrzonych stemplem (znakiem władcy).

Pieniądz papierowy - jego wartość nominalna nie zależy (jak w przypadku pieniądza kruszcowego) od wartości materiału, z którego został wykonany. Obecnie ma postać banknotów i jest emitowany przez bank centralny, co nadaje mu status prawnego środka płatniczego w danym państwie.

Pieniądz elektroniczny - występuje jedynie w postaci elektronicznych zapisów na rachunku bankowym, dokumentujących wpływ na dany rachunek oraz wypływ z niego (wydatki). Uruchomienie zasobu tego typu pieniądzy następuje np. poprzez polecenie przelewu lub użycie karty płatniczej.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

34. Wymień i opisz cechy pieniądza.

Stabilność - wartość pieniądza nie powinna podlegać dużym wahaniom w czasie.

Poręczność - pieniądz powinien być łatwy w użytkowaniu, przenoszeniu i przechowywaniu.

Trwałość - materiał, z którego jest wykonany pieniądz, powinien być trwały.

Jednolitość - pieniądze(monety lub banknoty) o takich samych nominalnych powinny mieć jednakową wartość.

Podzielność - pieniądz powinien być podzielny na mniejsze jednostki, np. złotych na grosze.

Rozpoznawalność - pieniądze powinny być łatwo rozpoznawalne oraz trudne do podrobienia.

35. Ile wart jest pieniądz?

Wartość pieniądza mierzy się jego siłą nabywczą. Kiedy rosną ceny, zmniejsza się ilość towarów i usług, które można nabyć za tę samą sumę pieniędzy-maleje więc ich siła nabywcza. Natomiast gdy ceny spadają, ma miejsce sytuacja odwrotna. Pieniądz jest więc wart tyle, ile można za niego kupić towarów i usług.

36. Czym jest bank?

Według polskiego prawa bankiem jest jednostka organizacyjna mająca osobowość prawną, utworzona zgodnie z przepisami ustaw i działająca na podstawie zezwoleń do wykonywania określonych czynności bankowych, m.in. przyjmowania wkładów pieniężnych, zakładania i prowadzenia rachunków bankowych czy udzielania kredytów.

37. Opisz funkcje banku centralnego w Polsce.

Bank centralny w Polsce pełni trzy podstawowe funkcje. Jest on jednocześnie bankiem emisyjnym, bankiem państwa oraz bankiem innych banków.

Bank emisyjny	Bank państwa	Bank banków
Bank centralny ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych (banknotów i bilonu) będących prawnym środkiem płatniczym w danym kraju.	Bank centralny świadczy państwu usługi finansowe, m. in. prowadzi obsługę bankową budżetu państwa oraz prowadzi rachunki bankowe rządu i instytucji państwowych.	Bank centralny pełni w stosunku do innych banków funkcje regulacyjne, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa zgromadzonych w ich depozytów oraz stabilność sektora bankowego.

38. Jakie są główne usługi bankowe?

Do głównych usług bankowych należą:

- zakładanie i prowadzenie rachunków bankowych,
- wydawanie i obsługa kart płatniczych,
- udzielanie kredytów i pożyczek.

39. Czym są rachunki bankowe?

Rachunek bankowy jest to najpopularniejsza usługa świadczona przez banki. Służy on do przechowywania i gromadzenia środków pieniężnych oraz do bezgotówkowych rozliczeń finansowych. Podstawowe rodzaje rachunków to:

- rachunki bieżące, w tym konto osobiste oraz konto firmowe,
- rachunki lokat terminowych(lokaty bankowe).

BAZA PYTAŃ

**DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.**
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

40. Opisz rodzaje kont bankowych.

Konta osobiste					Konta firmowe
standardowe	studenckie	młodzieżowe	Konta VIP	oszczędnościowe	
<ul style="list-style-type: none"> - Przeznaczone dla osób, które chcą korzystać jedynie z podstawowych usług bankowych. - Zakładając tego typu konto, nie trzeba spełniać żadnych szczególnych warunków. - Prowadzenie i utrzymanie konta wymaga stałych miesięcznych wpływów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Przeznaczone dla studentów. - Prowadzenie konta jest zazwyczaj bezpłatne. - Gama usług towarzyszących kontom bywa uboższa niż w przypadku standardowych kont. - Banki często oferują bonusy, np. w postaci zniżek w wybranych sklepach. 	<ul style="list-style-type: none"> - Przeznaczone dla osób niepełnoletnich (13-18lat). - Do założenia konta potrzebna jest zgoda rodziców lub opiekunów. - Prowadzenie konta jest na ogół bezpłatne. - Konta te mogą mieć ograniczoną swobodę korzystania ze zgromadzonych na nich środków. 	<ul style="list-style-type: none"> - Przeznaczone dla najzamożniejszych klientów. - Za prowadzenie konta VIP banki pobierają wysokie opłaty. - Większość standardowych usług bankowych jest zwolniona z opłat. - Właściciele kont otrzymują też zazwyczaj liczne przywileje, np. bezpłatny pakiet ubezpieczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> - Łączą w sobie najlepsze cechy standardowych kont oraz lokat bankowych. - Założenie oraz prowadzenie konta jest bezpłatne. - Zbyt częste wypłaty gotówek wiąże się z koniecznością zapłaty prowizji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ich oferta jest zorientowana głównie na potrzeby firm. - Konta te przypominają swoją funkcjonalnością tradycyjne konta bankowe. - Cechuje je poszerzona, wyspecjalizowana funkcjonalność- można za ich pośrednictwem opłacać m. in. podatki czy też odprowadzać składki ZUS.

41. Czym jest lokata bankowa?

Lokata bankowa stanowi środki finansowe powierzone bankowi przez klienta na określony czas. Przyjmując te środki, bank zobowiązuje się do wypłacenia właścicielowi lokaty (po upływie zadeklarowanego w umowie terminu) zdeponowanej kwoty powiększonej o naliczone odsetki. Ich wysokość zależy od oprocentowania lokaty oraz częstotliwości ich kapitalizowania.

42. Czym jest karta płatnicza?

Karta płatnicza to specjalna plastikowa karta z paskiem magnetycznym lub mikroprocesorem, służąca do dokonywania płatności za nabywane towary i usługi oraz spełniająca funkcje karty bankomatowej.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

43. Opisz rodzaje kart płatniczych.

Do podstawowych rodzajów kart płatniczych należą:

- Karty debetowe- wydawane przez banki i przypisane do rachunku właściciela karty. Można nimi płacić za towar lub usług, jak również wypłacać gotówkę z bankomatu do wysokości zgromadzonych na koncie, powiększonej o dopuszczalny debet.
- Karty kredytowe- wydawane przez banki lub inne organizacje. Nie muszą być powiązane z rachunkiem właściciela kart. Można dokonywać płatności lub wypłacać gotówkę z bankomatu do wysokości kredytu przyznanego posiadaczowi karty przez bank.
- Karty obciążeniowe- łączą cechy karty kredytowej oraz debetowej. Są powiązane z rachunkiem właściciela karty, z którego regularnie pobierane są środki na spłatę całkowitego zadłużenia. Zadłużenie to jest suma wartości dokonanych transakcji oraz prowizji należnych za ich dokonanie.

44. Jak rozsądnie korzystać z karty kredytowej?

- a) Sprawdź opłaty i oprocentowanie- zanim wybierzesz kartę kredytową, sprawdź opłaty związane z jej wydaniem i użytkowaniem, a także oprocentowanie kredytu na karcie.
- b) Nie kupuj, jeśli Cię nie stać- nigdy nie zaciągaj kredytu większego niż taki, który będziesz w stanie spłacić w terminie.
- c) Pilnuj okresów spłaty- zawsze spłacaj zadłużenie w wyznaczonym przez bank terminie- dzięki temu unikniesz prowizji, opłat i odsetek od kredytu.
- d) Pamiętaj o spłacie minimalnej- jeśli nie posiadasz środków na uregulowanie całości zadłużenia- spłać przynajmniej kwotę minimalną- w przeciwnym razie zapłacisz nie tylko odsetki, ale także karę.
- e) Nie korzystaj z bankomatów- wypłaty gotówki dla kart kredytowych są obciążone wysokimi prowizjami, a ponadto odsetki są naliczane natychmiast.

45. Czym jest kredyt?

Kredyt to wygodna forma zdobycia potrzebnych środków finansowych. Aby go dostać, wystarczy udać się do banku i złożyć odpowiedni wniosek lub skorzystać z karty kredytowej. Zarówno w przypadku kredytu zaciągniętego w banku, jak i karty kredytowej, należy bezwzględnie przestrzegać okresu spłaty rat. Zgodnie z polskim prawem działalność kredytową jest zastrzeżona wyłącznie dla banków. Dzięki temu kredyty najważniejszym segmentem operacji bankowych, przynoszącym im ponad 50% zysków. Udzielając kredytu, bank decyduje się na odstąpienie danej osobie lub firmie (kredytobiorcy) określonej sumy pieniędzy, pod warunkiem jej zwrotu wraz z należną prowizją i odsetkami.

46. Kto może otrzymać kredyt?

Bank przeprowadza analizę zdolności kredytowej osoby ubiegającej się o kredyt, czyli oblicza maksymalną miesięczną kwotę raty, którą jest ona w stanie spłacić. Wysokość tej raty ma wpływ na wielkość przyznanego kredytu. W wyliczeniach brane są pod uwagę m. in. dochody kredytobiorcy, liczba osób pozostających na jego utrzymaniu, stałe opłaty miesięczne, a także inne zobowiązania, np. wielkość rat innych zaciągniętych kredytów. Przyjmuje się, że wszystkiego zobowiązania kredytowe kredytobiorcy (łącznie z ratą kredytu, o który się stara) nie powinny przekraczać połowy jego dochodów. Ważna jest też historia spłaty wcześniejszych kredytów, będąca dla banku wyznacznikiem wiarygodności kredytobiorcy. Historie tę można sprawdzić poprzez Biuro Informacji Kredytowej (BIK).

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

47. Co decyduje o wyborze najlepszego kredytu?

Aby wybór kredytu okazał się jak najlepszy należy zwrócić uwagę na:

- stopa procentowa - sposób wyliczenia oprocentowania kredytu,
- opłaty i prowizje - za rozpatrzenie wniosku, wcześniejszą spłatę kredytu,
- wymagany przez bank sposób zabezpieczenia kredytu- zastaw hipoteczny,
- długość okresu promocyjnego oprocentowania,
- dostępność kredytu w interesującej nas walucie i wysokość spreadu walutowego (różnica między kupnem a sprzedażą danej waluty).

48. Czym jest inwestowanie?

Inwestowanie to lokowanie przez podmioty gospodarcze lub osoby fizyczne wolnych środków pieniężnych w sposób zapewniający w przyszłości osiągnięcie zysków.

49. Kim jest makler giełdowy?

Makler (broker) giełdowy – osoba zawodowa zajmująca się pośredniczeniem w transakcjach kupna i sprzedaży papierów wartościowych. Aby wykonywać ten zawód trzeba posiadać licencję.

50. Kto płaci podatki?

Podatki to obowiązkowe, bezzwrotne świadczenia pieniężne pobierane przez państwo lub inne uprawnione do tego instytucje publiczne. Do ich płacenia zobowiązani są podatnicy, którymi są:

- osoby fizyczne, czyli każdy człowiek mający zdolność prawną;
- osoby prawne, czyli jednostki organizacyjne mające osobowość prawną;
- jednostki organizacyjne, które nie mają osobowości prawnej, ale posiadają zdolność prawną i prowadzą we własnym imieniu działalność gospodarczą.

51. Dlaczego płacimy podatki?

Najważniejszym celem pobierania podatków jest zapewnienie źródeł finansowania wydatków publicznych. Z podatków finansuje się m.in. opiekę zdrowotną i szkolnictwo. Podatki pełnią jeszcze inne funkcje:

- stymulacyjną - przejawiającą się w oddziaływaniu na różne procesy gospodarcze i społeczne,
- redystrybucyjną - umożliwiającą wyrównanie nierówności społecznych.

52. Opisz klasyczne zasady podatkowe.

Adam Smith (1723- 1790), nazywany ojcem ekonomii klasycznej, sformułował podstawowe zasady, na których powinien opierać się każdy system podatkowy i są one aktualne do dziś.

- zasada sprawiedliwości podatkowej – podatki powinny być w jak najściślejszym związku z możliwościami finansowymi podatników, czyli proporcjonalne do ich dochodu,
- zasada pewności – podatek powinien być jasno określony, a wszystkie reguły jego uiszczania (wysokość, termin płatności, sposób zapłaty) zrozumiałe dla każdego,
- zasada godności – podatek powinno się ściągać w takim czasie i w jaki sposób, aby podatnikowi było jak najłatwiej go zapłacić,
- zasada taniości – pobór podatków powinien być tak zorganizowany, aby różnica między tym, co płaci podatnik, a tym, co trafia do skarbu państwa była jak najmniejsza.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

53. Czym jest wspólne opodatkowanie?

Wspólne opodatkowanie to rodzaj ulgi podatkowej. Przysługuje ona małżonkom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci (kiedy jedno z rodziców lub opiekun prawny jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem lub osobą będącą w separacji).

Dotyczy ono dzieci:

- do ukończenia 18. Roku życia,
- na które pobierany jest zasiłek pielęgnacyjny, bez względu na wiek,
- uczące się w szkołach (do 25 roku życia),
- których dochody z tytułu renty dziennej (lub inne) nie przekroczyły określonej dla danego roku kwoty.

wspólne opodatkowanie dotyczy małżonków:

- mieszkających na terytorium polski lub przebywających w Polsce ponad 183 dni w roku podatkowym,
- pomiędzy którymi istnieje wspólnota majątkowa,
- pozostających pełny rok podatkowy w związku małżeńskim,
- którzy nie uzyskali dochodów opodatkowanych w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych,
- wyrażających chęć wspólnego opodatkowania.

54. Czym jest ubezpieczenie?

Ubezpieczenie to umowa, dzięki której otrzymujemy od ubezpieczyciela gwarancję wypłacenia świadczenia pieniężnego (odszkodowania) w razie wystąpienia zdarzenia, na wypadek którego się ubezpieczyliśmy. Odszkodowanie jest wypłacane z funduszu tworzonego ze składek ubezpieczeniowych. Wysokość składek zależy od ryzyka wystąpienia danego zdarzenia oraz jego specyfiki.

55. Opisz system emerytalny w Polsce.

do końca 1998r. W Polsce funkcjonował system repartycyjny, oparty na umowie pokoleniowej. Wypłacane emerytury finansowano ze składek aktualnie pracujących osób oraz z budżetu państwa. Szybko rosnąca liczba emerytów i wzrost wydatków budżetowych na świadczenia emerytalne spowodowały, że w 1999r. przeprowadzono reformę systemu emerytalnego. W jej wyniku uzupełniono system repartycyjny o elementy mechanizmów kapitałowych. Nowy system emerytalny składa się z elementów składających się z trzech filarów:

- I filar stanowi zreformowany ZUS; składki są obowiązkowe,
- II filar to otwarte fundusze emerytalne (OFE); składki są obowiązkowe,
- III filar stanowią różne formy oszczędzania własnych środków finansowych na rzecz przyszłej emerytury (składki w ramach tego filaru są dobrowolne)

56. Opisz ekonomiczne cele gospodarowania.

Głównym celem prowadzenia działalności gospodarczej jest osiągnięcie maksymalnych korzyści finansowych. O tym, jakie towary i w jaki sposób będą wytwarzać przedsiębiorstwa bądź jakie będą świadczyć usługi, decyduje mechanizm rynkowy. Jego funkcjonowanie opiera się na wzajemnych relacjach między popytem a popytą. Inne ekonomiczne cele działalności gospodarczej przedsiębiorstw to m. in.:

- poszerzanie rynku pracy,
- utrwalanie własnej pozycji na rynku oraz podnoszenie konkurencyjności firmy,

Pytania opracowano na podstawie podręcznika „Krok w przedsiębiorczość” wyd. Nowa Era.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

- maksymalizacja wartości rynkowej przedsiębiorstwa.

57. Czym jest działalność gospodarcza?

W myśl ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Zarobkowość należy rozumieć jako odpłatną, komercyjną działalność przedsiębiorcy, co nie zawsze związane będzie z osiągnięciem zysku.

58. Kim jest przedsiębiorca?

Przedsiębiorcą nazywany jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą. W świetle polskiego prawa może nim być:

- osoba fizyczna, którą jest każdy człowiek posiadający tzw. zdolność prawną nabywana w chwili narodzin oraz zdolność do czynności prawnych po uzyskaniu pełnoletniości,
- osoba prawna, czyli jednostka organizacyjna, która na mocy odpowiednich przepisów ma osobowość prawną,
- jednostka organizacyjna, która nie ma osobowości prawnej, ale posiada zdolność prawną i prowadzi we własnym imieniu działalność gospodarczą.

59. Czym jest motywowanie i jakie są trzy podstawowe sposoby motywowania.

Motywowanie to oddziaływanie na ludzi, dzięki któremu wykonują oni pracę w określony sposób i osiągają efekty założone przez kierownika (lidera).

Istnieją trzy podstawowe sposoby motywowania pracowników:

- przymus (nakazy, zakazy itp.),
- zachęta (przejawiająca się np. w postaci przyznania podwyżki, premii, udzielania pochwały lub dania awansu),
- perswazja (wywieranie wpływu za pomocą racjonalnej argumentacji lub oddziaływanie na emocje).

Najskuteczniejsze jest umiejętne łączenie tych sposobów, polegające na odpowiednim dostosowaniu ich do sytuacji oraz do osobowości podwładnych.

60. Etycznie, czyli jak?

Za etyczne uznaje się postępowanie zgodne z obowiązującymi w danym społeczeństwie:

- regułami moralnymi, opierającymi się na powszechnie akceptowanych wartościach (wynikających z tradycji i kultury),
- normami prawnymi o charakterze nakazów i zakazów, które ustalają odpowiedzialność za ich nieprzestrzeganie.

Każdy człowiek powinien wiedzieć, jakimi wartościami etycznymi należy się kierować, a także stosować te wartości we własnych obszarach swojego życia np. w relacjach rodzinnych, w szkole oraz w życiu publicznym.

61. Czym jest kodeks pracy.

Kodeks pracy - kodeks regulujący prawa i obowiązki wszystkich pracowników objętych stosunkiem pracy oraz określających obowiązków pracodawców.

BAZA PYTAŃ

DO MIEJSKIEGO KONKURSU WIEDZY Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
DLA UCZNIÓW KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
„JESTEM PRZEDSIĘBIORCZY CHOĆ NIE JESTEM PRZEDSIĘBIORCĄ”.
EDYCJA II rok szkolny 2016/2017

62. Kim jest osoba bezrobotna?

Definicja przyjęta przez urzędy pracy mówi, że status zarejestrowanej osoby bezrobotnej zyskuje ta osoba, która spełnia podane kryteria:

- jest niezatrudniona i nie wykonuje pracy zarobkowej,
- jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy,
- nie uczy się w systemie dziennym,
- jest zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy,
- jest w wieku: 18-60 lat (kobiety) lub 18-65 lat (mężczyźni),
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty, nie pobiera świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych, które przekraczają 2ha przeliczeniowe,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych.